

## МЕНЕДЖМЕНТ

DOI: <https://doi.org/10.32782/2521-666X/2025-90-16>  
УДК 330.341

**Могилевська О.Ю.**

доктор економічних наук, професор,  
завідувач кафедри економіки, підприємництва, менеджменту,  
Київський міжнародний університет  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8482-7950>

**Павловський С.А.**

доктор медичних наук, професор, директор,  
КНДУ «Науково-дослідний інститут  
соціально-економічного розвитку міста»  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4087-6256>

**Петренко І.М.**

кандидат економічних наук, заступник директора,  
КНДУ «Науково-дослідний інститут  
соціально-економічного розвитку міста»  
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-5335-3508>

**Mohylevska Olga**

Kyiv International University

**Pavlovskiy Serhii, Petrenko Ihor**

Communal Research Institute

“Research Institute of Socio-Economic City Development”

### АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ СТРАТЕГІЇ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРОПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

#### CURRENT ASPECTS OF THE STRATEGY OF INVESTMENT AND INNOVATIVE DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL ENTERPRISES IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL COMPETITION

*У статті проаналізовано сучасні виклики та особливості стратегії інвестиційно-інноваційного розвитку агропідприємств України в умовах швидких глобальних трансформацій і повномасштабної військової агресії з боку Росії. Автори наголошують, що впровадження інновацій є визначальним чинником конкурентоспроможності підприємств, зокрема в аграрній сфері. Швидкий прогрес цифрових технологій, прискорене впровадження проривних рішень і динамічна трансформація ринкового середовища створюють нагальну потребу в адаптації сучасних технологій у сільськогосподарське виробництво. Попри це, українські агропідприємства зіштовхуються з низкою системних бар'єрів, які стримують реалізацію їхнього інноваційного потенціалу. Серед основних проблем визначено обмежене фінансування, складнощі з доступом до кредитів через високі відсоткові ставки та відсутність довготривалих програм підтримки, недостатню державну підтримку інноваційних проєктів, значні виробничі та ринкові ризики, технічну відсталість окремих господарств, обмежений доступ до сучасного обладнання та цифрових рішень, нестачу кваліфікованих кадрів, а також слабку логістичну та переробну інфраструктуру. Окремий акцент зроблено на наслідках повномасштабної війни, яка призвела до руйнування агропідприємств, замінування угідь, блокування експортної інфраструктури, кадрового дефіциту, зростання собівартості ресурсів і падіння інвестиційної привабливості галузі. В умовах зростання загроз і конкуренції на міжнародному ринку забезпечення стійкого інноваційного розвитку агросектору України потребує комплексних заходів з боку держави, бізнесу та міжнародних партнерів. З цією метою авторами запропоновано вісім стратегічних напрямів: впровадження фінансових стимулів (компенсація кредитних ставок, створення спеціального фонду підтримки агроінновацій), розширення державної підтримки (податкові пільги, підтримка стартапів і наукових розробок), модернізацію аграрної інфраструктури (елеватори, зрошення, переробка), реалізацію програм гуманітарного розмінування, розвиток кадрового потенціалу (освітні центри, підвищення кваліфікації), забезпечення доступу до інновацій (часткова компенсація витрат на агродрони, цифрові системи та обладнання), залучення іноземних інвестицій (спрощення реєстраційних процедур, участь*

у міжнародних проєктах) та цифровізацію агропромислового комплексу. Очікується, що втілення запропонованих заходів дозволить не лише відновити виробничий потенціал агропідприємств України, а й створити умови для їх сталого інноваційного розвитку. За прогнозами, сукупний економічний ефект від реалізації таких рішень може сягнути понад 130 млрд доларів США до 2050 року. Найбільший внесок прогнозується від цифровізації, залучення інвестицій, розвитку інфраструктури та стимулювання інноваційної активності. Таким чином, у контексті війни та загострення міжнародної конкуренції активізація інвестиційно-інноваційного розвитку є стратегічним пріоритетом державної політики для зміцнення продовольчої безпеки, розширення експортного потенціалу та інтеграції України в глобальну аграрну економіку.

**Ключові слова:** агропідприємства, стратегія розвитку, інновації, інвестиції, цифровізація, конкурентоспроможність, війна, сучасні технології, кадровий потенціал, державна підтримка.

*The article analyzes current challenges and specific features of the investment and innovation-driven development of Ukraine's agro-industrial complex under the conditions of rapid global transformations and full-scale military aggression by Russia. The authors emphasize that the implementation of innovations is a key factor in ensuring the competitiveness of enterprises, particularly in the agricultural sector. Rapid progress in digital technologies, accelerated adoption of breakthrough solutions, and the dynamic transformation of the market environment create an urgent need for the integration of modern technologies into agricultural production. Despite this, Ukrainian agricultural enterprises face a range of systemic barriers that hinder the realization of their innovative potential. The main issues identified include limited financing, difficulties in accessing credit due to high interest rates and the lack of long-term support programs, insufficient state support for innovative projects, significant production and market risks, technological backwardness of some farms, limited access to modern equipment and digital solutions, shortage of qualified personnel, and underdeveloped logistics and processing infrastructure. Special attention is given to the consequences of the full-scale war, which has led to the destruction of agricultural enterprises, landmines in farmlands, the blockage of export infrastructure, workforce shortages, rising input costs, and a decline in the investment attractiveness of the sector. In light of growing threats and increasing international market competition, ensuring sustainable innovative development of Ukraine's agricultural sector requires comprehensive measures from the state, business, and international partners. To this end, the authors propose eight strategic directions: the introduction of financial incentives (interest rate compensation, creation of a dedicated agro-innovation support fund), expansion of state support (tax incentives, support for startups and research projects), modernization of agricultural infrastructure (elevators, irrigation systems, processing facilities), implementation of humanitarian demining programs, development of human capital (educational centers, upskilling programs), improved access to innovations (partial reimbursement for agricultural drones, digital systems, and equipment), attraction of foreign investments (simplification of registration procedures, participation in international projects), and the digitalization of the agro-industrial complex. It is expected that the implementation of these measures will not only restore the production potential of Ukrainian agro-enterprises but also create the conditions for their long-term innovative development. According to forecasts, the total economic effect of these initiatives could exceed USD 130 billion by 2050. The greatest contributions are expected from digitalization, investment attraction, infrastructure development, and innovation promotion. Thus, in the context of war and intensified international competition, the activation of investment and innovation development is a strategic priority of public policy to strengthen food security, expand export potential, and integrate Ukraine into the global agricultural economy.*

**Keywords:** agribusiness, development strategy, innovation, investment, digitalization, competitiveness, war, modern technologies, human resources, state support.

**Постановка проблеми.** У контексті глобалізації та зростаючої конкуренції на міжнародних аграрних ринках питання розвитку аграрних підприємств на основі інвестицій та інновацій стає все більш важливим. Сучасне сільське господарство активно інтегрується в глобальний економічний простір, що вимагає підвищення ефективності виробничих процесів, поліпшення якості продукції, технологічного оновлення та дотримання принципів екологічної сталості. Забезпечення стабільного розвитку аграрного бізнесу та зміцнення його позицій на ринку неможливе без активного впровадження інновацій і залучення інвестицій на всіх стадіях виробничо-збутового ланцюга.

Втім, трансформація аграрного сектору України в напрямі інвестиційної та інноваційної моделі стикається з низкою перешкод. Серед головних бар'єрів – дефіцит фінансових ресурсів, застаріла матеріально-технічна база, нестабільність регуляторного середовища, слабо розвинена інфраструктура

ринку та обмеженість державної підтримки. Додатковими викликами є зовнішні чинники, такі як зростання глобальної конкуренції, коливання цін на міжнародних ринках, а також геополітична та економічна нестабільність.

У зв'язку з цим виникає нагальна потреба у комплексному дослідженні наявних проблем і виявленні основних стримуючих факторів, що впливають на темпи інвестиційно-інноваційного розвитку аграрного сектору. Такий підхід дозволить розробити ефективні управлінські механізми та стратегічні напрями, які сприятимуть зростанню конкурентоспроможності агропідприємств в умовах сучасних викликів.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** В умовах сучасного ведення бізнесу розвиток будь-якого підприємства неможливий без впровадження інноваційної політики, розвитку науково-технічного потенціалу та оновлення обладнання. Інноваційна діяльність у різних сферах є ключовим чинником підвищення ефек-

тивності роботи, забезпечуючи постійне оновлення і вдосконалення технологій виробництва чи надання послуг, а також допомагаючи подолати кризові ситуації і сприяти економічному зростанню підприємства.

Саме тому для українських підприємств особливо важливо зосередитись на покращенні своєї діяльності через впровадження інноваційних технологій, оскільки вони виступають активним драйвером розвитку організацій. Впровадження таких технологій набуває особливого значення в сучасних реаліях.

Вивчаючи сучасні дослідження провідних вітчизняних і зарубіжних науковців, серед яких Яковець В.Ю., Харін А.А., Коленський Л.І., Кундєєва Г.А., Тубалов В.С., Вініченко І.І., Ілляшенко С.М., Медведкін Т.С., Механік О.В., Космидайло І.В., інновації визначаються як процес трансформації науково-технічного прогресу у нові технології та продукти; як кінцевий результат у вигляді нових товарів, технологій, процесів; а також як впровадження нововведень, які раніше не застосовувалися.

Проблематика впровадження інноваційних технологій на підприємствах залишається надзвичайно актуальною і є предметом уваги таких науковців, як Дибя О.М., Мазнев Г.Є., Лисюк Т.В., Романишин В.О., Швиданенко Г.О., Завадинська О.Ю., Гречаник О.Є., Хлебнікова Т.М., Темченко О.В., Богуцька О.А., Смесова В.Л., Іщенко І.О.

**Метою статті** є дослідження питань що стосуються проблем та стримуючих чинників стратегії інвестиційно-інноваційного розвитку агропідприємств у контексті міжнародної конкуренції.

**Виклад основного матеріалу.** Розвиток інновацій є важливим для підприємств будь-якого розміру та сфери діяльності. Сучасні тенденції, зокрема поява проривних технологій і цифровізація, спричиняють кардинальні зміни у всіх галузях економіки. Частота появи нових можливостей і загроз постійно зростає, а їхнє швидке впровадження на ринки прискорюється.

Щороку нові технології все швидше інтегруються в наше повсякденне життя, і у бізнесу залишається дедалі менше часу для їх адаптації. Внаслідок цього традиційна структура галузей змінюється: у багатьох секторах частка інноваційних компаній вже становить від 10 до 20 %, а в перспективі темпи їхнього зростання значно посиляться [2; 6; 9].

Інвестиційно-інноваційний розвиток аграрного сектору є не лише економічною необхідністю, але й ключовим фактором підвищення конкурентоспроможності агропідприємств як на внутрішньому, так і на міжнародному ринках [1].

Попри очевидні переваги впровадження інновацій та залучення інвестицій, переважна більшість аграрних підприємств в Україні зіштовхуються з низкою актуальних проблем, які гальмують їхній

поступовий розвиток. Серед основних бар'єрів вирізняються [3–11]:

1. Обмежені фінансові ресурси. Аграрне виробництво належить до найбільш капіталомістких галузей, де модернізація обладнання, впровадження нових технологій, закупівля якісного насіння, добрив, засобів захисту рослин і створення систем зрошення потребують значних коштів. Переважна частина українських агропідприємств, особливо малого та середнього сегменту, не мають достатнього власного капіталу для фінансування таких проєктів. Обмеження у доступі до кредитів через високі відсоткові ставки, жорсткі вимоги до застави та відсутність довгострокових фінансових програм лише погіршують ситуацію.

2. Недостатня державна підтримка. Наявні державні програми допомоги аграрному сектору є недостатніми як за обсягами, так і за якістю. Їх дія, здебільшого, короткострокова та обмежується підтримкою окремих напрямів, як-от компенсація витрат на вирощування певних культур чи утримання тварин. Бракує стабільних системних механізмів підтримки інновацій, сприяння закупівлі сучасного обладнання, розвитку альтернативної енергетики та «зелених» технологій у сільському господарстві.

3. Високі виробничі й ринкові ризики. Аграрна галузь є однією з найбільш ризикових, адже безпосередньо залежить від кліматичних умов, що в умовах глобального потепління стають дедалі непередбачуванішими. Посухи, град, ранні заморозки та інші погодні аномалії можуть спричинити значні збитки. Крім того, підприємства зіштовхуються з коливаннями цін на продукцію, валютними ризиками та нестабільністю зовнішніх ринків, що стримує їх від довгострокових інвестицій.

4. Технічна та технологічна відсталість. Частина господарств і надалі експлуатує морально та фізично застарілу техніку, використовує традиційні технології, що не відповідають сучасним вимогам продуктивності та енергоефективності. Впровадження цифрових рішень, систем автоматизації та технологій точного землеробства в агросекторі залишається на недостатньому рівні.

5. Обмежений доступ до новітніх технологій. Агропідприємства України стикаються з труднощами в доступі до сучасного обладнання, програмного забезпечення та технологій через їх високу вартість, слабку поінформованість про їхні переваги, складнощі в налагодженні партнерських контактів із зарубіжними постачальниками та обмежену адаптацію іноземних рішень до українських умов.

6. Кадровий дефіцит і низький рівень інноваційної культури. Суттєвою проблемою є нестача кваліфікованих кадрів, зокрема у сільській місцевості. Недостатня підготовка фахівців до роботи з новіт-

німи технологіями, автоматизованими системами та цифровими платформами обмежує впровадження інновацій. Крім того, брак стратегічного бачення в частини керівників агропідприємств гальмує розвиток бізнесу на основі технологічного оновлення.

7. Недостатньо розвинена інфраструктура. Агрії зіштовхуються з проблемами зберігання, транспортування та переробки продукції через відсутність сучасних логістичних центрів, холодильних складів, елеваторів і підприємств переробки. Це ускладнює доступ до ринків збуту, знижує якість продукції та збільшує витрати, обмежуючи можливості для експорту та підвищення доданої вартості продукції.

8. Вплив повномасштабного вторгнення Росії. З початком повномасштабної війни зросли економічні, соціальні та інфраструктурні виклики для аграрного сектору. Руйнування виробничих об'єктів, замінування полів, блокування експортних маршрутів, дефіцит робочої сили, падіння інвестиційної активності та зростання вартості ресурсів суттєво ускладнили діяльність агропідприємств і загальмували розвиток галузі. Основні виклики, які виникли у зв'язку з війною, включають:

Фізичне руйнування і пошкодження аграрної інфраструктури. Значна частина елеваторів, складів, тваринницьких комплексів, переробних підприємств і транспортних шляхів зазнала руйнувань або пошкоджень внаслідок бойових дій, що призвело до зменшення виробничих потужностей.

Замінування сільськогосподарських угідь. За даними ДСНС та міжнародних організацій, великі площі земель залишаються замінованими, що унеможливує проведення посівних робіт, збирання врожаю та інших агротехнічних операцій.

Логістичні труднощі та блокування експорту. Через окупацію частини територій та руйнування портів і транспортної інфраструктури аграрні підприємства втратили доступ до звичних експортних маршрутів, що суттєво скоротило валютні надходження та обмежило фінансові можливості для інвестицій і модернізації.

Падіння інвестиційної привабливості. Війна суттєво знизила інтерес внутрішніх і міжнародних інвесторів через зростання ризиків, невизначеність і відсутність гарантій безпеки інвестицій.

Відтік кадрів і зменшення кадрового потенціалу. Частина фахівців була змушена евакуюватися, інші – мобілізовані до Збройних Сил України, що спричинило дефіцит кваліфікованих працівників і ускладнило впровадження інновацій.

Зростання виробничих витрат. Війна спричинила підвищення цін на паливо, добрива, запасні частини і засоби захисту рослин, що обмежує можливості підприємств інвестувати у технологічне оновлення.

Зменшення обсягів державної підтримки. Фінансові ресурси були переорієнтовані на оборонний

сектор і гуманітарні потреби, внаслідок чого підтримка агропідприємств знизилася, а деякі програми тимчасово призупинили.

Отже, розвиток інновацій є надзвичайно важливим для всіх галузей економіки, зокрема для аграрного сектору. Сучасні технологічні тенденції швидко змінюють ринки, і агропідприємствам залишається дедалі менше часу на адаптацію. Інвестиційно-інноваційний розвиток сільського господарства є ключовим для підвищення конкурентоспроможності, однак реалізацію цього потенціалу стримують численні виклики, серед яких найбільш вагомим є повномасштабне вторгнення Росії, що спричинило руйнування інфраструктури, замінування полів, логістичні обмеження, кадрові втрати, зростання витрат і падіння інвестиційної привабливості.

На сучасному етапі розвитку агропромислового комплексу України інвестиційно-інноваційна діяльність залишається ключовим чинником забезпечення конкурентоспроможності аграрного сектору в умовах посиленої глобальної економічної конкуренції та зростаючих технологічних вимог на міжнародному ринку. Водночас сукупність економічних, інституційних та інфраструктурних проблем, які посилюються через наслідки повномасштабного вторгнення Росії, значно ускладнює умови діяльності агропідприємств [7].

Війна спричинила масштабні руйнування виробничих потужностей, блокування логістичних маршрутів, обмеження доступу до фінансових ресурсів і сучасного обладнання, погіршення кадрового потенціалу, а також різке зростання виробничих ризиків. У таких обставинах особливо важливим стає пошук ефективних заходів для стабілізації галузі, відновлення виробничих можливостей та створення умов для довгострокового інноваційного розвитку аграрного сектору.

Враховуючи виявлені проблеми та виклики, авторами розроблено комплекс рекомендацій (табл. 1), реалізація яких дозволить не лише мінімізувати негативний вплив війни на аграрне виробництво, а й створити підґрунтя для відновлення та прискореного технологічного оновлення агропромислових підприємств, підвищення їх інвестиційної привабливості й конкурентоспроможності на світових ринках.

В умовах загострення міжнародної конкуренції, загострення глобальних продовольчих криз та наслідків повномасштабної війни Росії проти України особливої важливості набуває активізація інвестиційно-інноваційного розвитку агропромислових підприємств. Стан аграрного сектору визначає економічну стабільність, експортний потенціал і продовольчу безпеку держави, тому всебічна підтримка цієї галузі є стратегічним пріоритетом державної політики.

Проаналізувавши ключові проблеми та стримуючі фактори розвитку українських агропідприємств – серед яких руйнування аграрної інфраструктури, нестача фінансування, обмежений доступ до інновацій,

Таблиця 1

**Пропозиції щодо покращення інвестиційно-інноваційного розвитку агропідприємств України**

| № | Напрямок до пропозиції                                          | Деталізація пропозиції                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|---|-----------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1 | Фінансове стимулювання інвестиційної та інноваційної діяльності | – Розробити державні програми компенсації відсоткових ставок за кредитами для інноваційних проєктів.<br>– Створити державний фонд підтримки агроінновацій.<br>– Активізувати співпрацю з міжнародними фінансовими організаціями (СБПР, Світовий банк, USAID, FAO).                                     |
| 2 | Підвищення рівня державної підтримки                            | – Розробити цільові державні програми для інноваційної діяльності, зокрема на деокупованих територіях.<br>– Запровадити податкові пільги для підприємств, що інвестують у сучасне обладнання та «зелені» технології.<br>– Створити програми підтримки агротехнологічних стартапів і наукових розробок. |
| 3 | Відновлення та розвиток аграрної інфраструктури                 | – Реалізувати програму відбудови зруйнованих аграрних об'єктів (елеватори, зрошення, сховища).<br>– Стимулювати розвиток переробної інфраструктури для зменшення сировинного експорту.                                                                                                                 |
| 4 | Ліквідація наслідків воєнних дій                                | – Активізувати програми гуманітарного розмінування сільгоспугідь.<br>– Надати фінансову і технічну підтримку аграріям деокупованих територій для відновлення посівів і закупівлі техніки.                                                                                                              |
| 5 | Розвиток кадрового потенціалу                                   | – Розробити державні та регіональні програми перепідготовки кадрів з акцентом на цифрові та енергоефективні технології.<br>– Створити освітні агроцентри при ВНЗ та наукових установах для поширення сучасних технологій.                                                                              |
| 6 | Поліпшення доступу до інновацій                                 | – Запровадити програму часткової компенсації витрат на сучасне агрообладнання, цифрові системи управління, агродрони.<br>– Підтримати створення агротехнологічних хабів та демонстраційних центрів для практичного ознайомлення фермерів із новітніми рішеннями.                                       |
| 7 | Залучення іноземних інвестицій і партнерств                     | – Створити спрощену процедуру реєстрації та податкового обслуговування для іноземних інвесторів.<br>– Активізувати участь України в міжнародних програмах і грантових проєктах для підтримки агробізнесу.                                                                                              |
| 8 | Цифровізація аграрного сектору                                  | – Розробити державну стратегію цифрової трансформації АПК України.<br>– Стимулювати впровадження систем точного землеробства, цифрових систем моніторингу посівів і логістики, автоматизації виробництва.                                                                                              |

Джерело: власні дослідження авторів

мінна небезпека на полях та відтік кадрів – було визначено вісім пріоритетних напрямів для поліпшення ситуації. Кожен із цих напрямків включає конкретні заходи, які можуть суттєво підвищити ефективність агровиробництва, його інвестиційну привабливість та рівень технологічного розвитку.

Зокрема, доцільно впровадити програми фінансово-го стимулювання інвестицій та інновацій, створити державний фонд підтримки агроінновацій та активізувати залучення міжнародних фінансових ресурсів. Одночасно необхідно посилити державну підтримку аграрного бізнесу, впровадити податкові пільги для підприємств, що застосовують сучасні технології, а також стимулювати розвиток аграрних стартапів і наукових розробок.

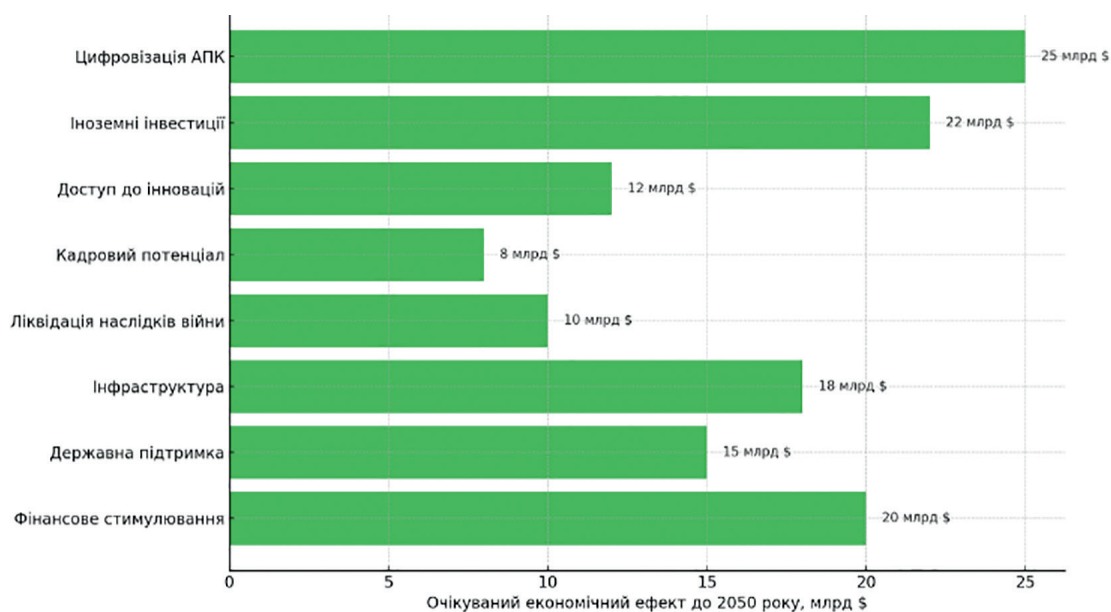
Важливою складовою є відновлення пошкодженої аграрної інфраструктури – елеваторів, систем зрошення, логістичних центрів та переробних підприємств. Значні ресурси мають бути спрямовані на гуманітарне розмінування сільськогосподарських угідь, адже без очищення земель від вибухонебезпечних предметів неможливо повноцінно відновити сільське господарство.

Також надзвичайно актуальним є розвиток кадрового потенціалу галузі. Потрібно організувати програми перепідготовки фахівців, створити аграрні центри при університетах та наукових установах для поширення сучасних знань і практик.

Окрему увагу слід приділити спрощенню доступу аграріїв до інновацій – через програми часткової компенсації витрат на сучасне обладнання, цифрові системи та агродрони, а також шляхом створення мережі агротехнологічних хабів і демонстраційних центрів.

Значний позитивний вплив може мати залучення іноземних інвестицій та активізація міжнародної співпраці. Важливо спростити процедури реєстрації та оподаткування для закордонних інвесторів, а також інтегруватися в глобальні програми підтримки агробізнесу.

Нарешті, важливим напрямком є цифровізація аграрного сектору, що передбачає розробку стратегії цифрової трансформації АПК України, впровадження систем точного землеробства, цифрових кадастрів, моніторингу посівів і автоматизації виробничих процесів [11; 12].



**Рис. 1. Очікуваний ефект від впровадження комплексу заходів для інноваційного розвитку агросектору України**

Джерело: власні дослідження авторів

Згідно з прогнозами, наведеними на рисунку 1, впровадження запропонованого комплексу заходів до 2050 року може забезпечити сумарний економічний ефект понад 130 млрд доларів США. Найбільший внесок очікується від цифровізації аграрного сектору (25 млрд дол), залучення іноземних інвестицій (22 млрд дол), фінансового стимулювання (20 млрд дол) та розвитку інфраструктури (18 млрд дол). Інші напрямки також принесуть значний результат, сприяючи формуванню конкурентоспроможної, технологічно розвиненої та стійкої до ризиків аграрної економіки.

Отже, запропоновані заходи не лише допоможуть стабілізувати аграрне виробництво в період післявоєнного відновлення, а й виведуть агропромисловий комплекс України на якісно новий рівень розвитку, забезпечать продовольчу безпеку країни, підвищать експортний потенціал та сприятимуть інтеграції у світовий продовольчий ринок.

**Висновки.** Інвестиційно-інноваційний розвиток агропідприємств в Україні стикається з низкою взаємопов'язаних проблем, серед яких обмежені фінансові ресурси, високі виробничі ризики, технічна та кадрова відсталість, а також ускладнений доступ до сучасних технологій та інфраструктури. Загострення ситуації спричинене повномасштабним вторгненням

Росії, що призвело до руйнування інфраструктури, блокування експорту, замінування сільськогосподарських угідь, зниження інвестиційної привабливості та дефіциту кваліфікованих кадрів.

Вирішення цих викликів вимагає не лише впровадження фінансових та технологічних заходів, а й посиленої державної підтримки аграрного сектору, залучення міжнародної допомоги, активізації гуманітарного розмінування і швидкої реконструкції аграрної інфраструктури. Лише системний підхід здатен створити необхідні умови для відновлення інвестиційно-інноваційної активності і підвищення конкурентоспроможності агросектору на світовому ринку.

Попри ускладнення, викликані війною, ця ситуація відкриває нові можливості для структурних змін у галузі. Запропоновані напрями державної політики – від фінансових стимулів, цифровізації і оновлення кадрового потенціалу до активного залучення міжнародних партнерів – формують комплексну стратегію відновлення та розвитку сільського господарства. Їхнє впровадження дозволить не лише пом'якшити наслідки воєнних дій, а й закласти основу для довгострокового, стабільного та технологічно орієнтованого зростання аграрного сектору України у післявоєнний період.

#### Список літератури:

1. Єпіфанова І.Ю., Гладких Д.О. Інноваційний потенціал підприємства: сутність, складові та фактори впливу. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 14. С. 354–360.
2. Дульська І.В. Цифрові технології як каталізатор економічного зростання. *Економіка і прогнозування*. 2015. № 2. С. 119–133. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/econprog\\_2015\\_2\\_11](http://nbuv.gov.ua/UJRN/econprog_2015_2_11)
3. Гребіннікова А.А. Розвиток сільського господарства на інноваційній основі. *Ефективна економіка*. 2016. № 12. С. 23–29.

4. Даций О.І. Фінансове забезпечення інновацій в агропромисловому комплексі України. *Проблеми інвестиційно-інноваційного розвитку*. 2011. № 1. С. 65–76.
5. Вітковський Ю.П. Механізми управління розвитком інноваційно-інвестиційного потенціалу сільськогосподарських товаровиробників та їх об'єднань. *Український журнал прикладної економіки*. 2019. Том 4. № 3. С. 400–406. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2019-3-44>
6. Кучер Л., Кучер А., Хареба В., Демидчук Л., Східницька Г. Розвиток інноваційної діяльності аграрних підприємств: на шляху до агробізнесу 4.0. *Agricultural and Resource Economics*. 2023. Vol. 9. №. 4. pp. 252–286.
7. Ребрина А.М., Могилевська О.Ю., Білич В.М., Єгіазарян Г.А., Куриленко О.В. Стратегія управління розвитком агропромислового комплексу України в контексті впровадження принципів індустрії 4.0. *Розвиток міста*. 2025. №1(05). С. 118–127. DOI: <https://doi.org/10.32782/city-development.2025.1-17>
8. Могилевська О.Ю., Слободяник А.М. Digital-технології у підприємницькій діяльності в контексті розвитку індустрії 4.0 в Україні. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія «Економічні науки»*. 2022. № 1(57). С. 117–122. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-1-7876>
9. Слободяник А.М., Плотник П.А., Зазимко С.А. Проблема впровадження сучасного управління агрохолдингом в умовах діджиталізації. *Ефективна економіка*. 2020. № 4. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.4.83>
10. Могилевська О.Ю., Ціпоренко С.Ю., Дудковський Т.Г., Настопіров В.І., Фільченко І.Ю. Формування стратегії управління підприємствами агропромислового комплексу. *Київський економічний науковий журнал*. 2025. № 8. С. 80–87. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2025-8-11>.
11. Могилевська О.Ю., Слободяник А.М., Сідак І.В. Вплив штучного інтелекту на українську і міжнародну економіку. *Київський економічний науковий журнал*. 2023. № 1. С. 45–52. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2023-1-6>
12. Слободяник А.М., Сиза В.О. Удосконалення моделі інтегрованої системи менеджменту якості на агропромислових підприємствах. *Агросвіт*. 2021. № 4. С. 45–50.

#### References:

1. Yepifanova I.Iu., Hladkykh D.O. (2018). Innovatsiyni potentsial pidpryemstva: sutnist, skladovi ta faktory vplyvu [Innovative potential of an enterprise: essence, components and influencing factors]. *Ekonomika i suspilstvo*. Vyp. 14. S. 354–360.
2. Dulska I.V. (2015). Tsyfrovi tekhnolohii yak katalizator ekonomichnoho zrostantia [Digital technologies as a catalyst for economic growth]. *Ekonomika i prohnouzuvannia*. № 2. S. 119–133. Available at: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/econprog\\_2015\\_2\\_11](http://nbuv.gov.ua/UJRN/econprog_2015_2_11)
3. Hrebinnikova A.A. (2016). Rozvytok silskoho hospodarstva na innovatsiini osnovi [Development of agriculture on an innovative basis]. *Efektivna ekonomika*. № 12. S. 23–29.
4. Datsii O.I. (2011). Finansove zabezpechennia innovatsii v ahropromyslovomu kompleksi Ukrainy [Financial support for innovations in the agro-industrial complex of Ukraine]. *Problemy investytsiino-innovatsiinooho rozvytku*. № 1. S. 65–76.
5. Vitkovskiy Yu.P. (2019). Mekhanizmy upravlinnia rozvytkom innovatsiino-investytsiinooho potentsialu silskohospodarskykh tovarovyrobnykiv ta yikh obiednan [Mechanisms for managing the development of the innovation and investment potential of agricultural producers and their associations]. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky*. Tom 4. № 3. S. 400–406. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2019-3-44>
6. Kucher L., Kucher A., Khareba V., Demydchuk L., Skhidnytska H. (2023). Rozvytok innovatsiinoi diialnosti ahrarykh pidpryemstv: na shliakhu do ahrobiznesu 4.0 [Development of innovative activity of agricultural enterprises: on the way to agribusiness 4.0]. *Agricultural and Resource Economics*. Vol. 9. №. 4. pp. 252–286.
7. Rebryna A.M., Mohylevska O.Iu., Bilych V.M., Yehiazarian H.A., Kurylenko O.V. (2025). Stratehiia upravlinnia rozvytkom ahropromysloвого комплексу Ukrainy v konteksti vprovadzhennia pryntsypiv industrii 4.0 [Strategy for managing the development of the agro-industrial complex of Ukraine in the context of implementing the principles of industry 4.0]. *Rozvytok mista*. № 1(05). S. 118–127. DOI: <https://doi.org/10.32782/city-development.2025.1-17>
8. Mohylevska O.Iu., Slobodanyk A.M. (2022). Digital-tekhnolohii u pidpryemnytskii diialnosti v konteksti rozvytku industrii 4.0 v Ukraini [Digital technologies in business activities in the context of the development of industry 4.0 in Ukraine]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Internauka". Seriya "Ekonomichni nauky"*. № 1(57). S. 117–122. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-1-7876>
9. Slobodanyk A.M., Plotnyk P.A., Zazymko S.A. (2020). Problema vprovadzhennia suchasnoho upravlinnia ahrokhodynham v umovakh didzhytalizatsii [The problem of implementing modern management of an agricultural holding in the conditions of digitalization]. *Efektivna ekonomika*. № 4. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.4.83>
10. Mohylevska O.Iu., Tsiporenko S.Iu., Dudkovskiy T.H., Nastopyrov V.I., Filchenko I.Iu. (2025). Formuvannia stratehii upravlinnia pidpryemstvamy ahropromysloвого комплексу [Formation of a management strategy for enterprises of the agro-industrial complex]. *Kyivskyi ekonomichnyi naukovyi zhurnal*. № 8. S. 80–87. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2025-8-11>
11. Mohylevska O.Iu., Slobodanyk A.M., Sidak I.V. (2023). Vplyv shtuchnoho intelektu na ukrainsku i mizhnarodnu ekonomiku [The impact of artificial intelligence on the Ukrainian and international economy]. *Kyivskyi ekonomichnyi naukovyi zhurnal*. № 1. S. 45–52. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2023-1-6>
12. Slobodanyk A.M., Syza V.O. (2021). Udoskonalennia modeli intehrovanoi systemy menedzhmentu yakosti na ahropromyslovykh pidpryemstvakh [Improvement of the model of an integrated quality management system at agro-industrial enterprises]. *Ahrosvit*, № 4. S. 45–50.